

Najprej skoraj nič, potem pa Kobal

Richard Bean: Kruh,
SLG Celje, premiera
26. oktobra, ogled
predstave 27. oktobra

ZDENKO KODRIČ

Samo da mine čas. To je misel, ki prva pade na pamet ob gledališki predstavi Kruh, ki so jo krstno uprizorili v SLG Celje. Igra angleškega avtorja Richarda Beana - napisal jo je leta 1999 - ni nič posebnega, nima ne intelektualnega naboja niti frajgajstovskih presežkov. To je igra, ki zabava! Celjski teater bi lahko Beana in Kruh mirno obšel, celo brez slabe vesti prezrl. Ampak - na srečo je ni, kajti režiser Kruha **Jernej Kobal** iz mozaika komičnih pekovskih usod sestavi gledljivo predstavo, polno pretresljivih detajlov, ki Beanov tekst nadgrajujejo, dopolnjujejo in polnijo s krvjo, vodo in moko. Na koncu predstave, ki se dogaja v improvizirani menzi pekarnice, je tako možen le močan aplavz za energično avanturo, ki je na začetku niti sanjati ne bi mogli.

Na sceni Odrapododrom se pred gledalcem razgali sedem pekov, ki delajo v nočni izmeni. Vsak med njimi ima svojo moško zgodbo, ki jo bolj ali manj pripoveduje v zdolgočassenih registrih. Ker se v izmenovštuli nov pomočnik, kolesje v pekarni zaškriplje, in ker sedem pekov dobi dodatno naročilo, se razmerja med tistimi, ki vodijo pekarno in tistimi, ki samo pečejo, nekoliko spremenijo. To dvojje dejstev potisne dramo v novo smer. Tragični moment nastane, ko se v eni od peči zagozdi pekač. Kdo bo rešil peč in kdo se bo žrtvoval, da iz hudičevo vroče naprave izvleče pekač in tako reši pekarno pred totalnim polomom, pred izgubo delovnih mest? To sta vprašanji, ki sta ključni za izhod iz zapleta v pomiritev oziroma v normalno "proizvodnjo" kruha. Četudi Kobal sledi tekstovni

predlogi, se njegov pogled osredotoči v reakcije posameznih protagonistov: že v tako imenovanem "aufaktu" akterji dobijo usmerjevalno nalepko, ki gledalca spretno in lucidno vodi skozi labirint pekovskih eksistenc. Kobal sestavi nekaj velikih prizorov, polnih silne energije in ubijalskega tempa. Režiser - seveda ob pomoči dramske predloge - spodbuja samoiniciativnost in ne dovoli, da višja instanca vpliva na nižjo, da bi nižji postali še nižji. Tu se močno izkaže Kobalova pozitivna aroganca do Beanovega teksta: dominacija ni vrlina. Uprizoritev pred gledalca postavi idejo/aksiom o permanentnem upor in pozoren gledalec lahko namesto pekov vidi obraze oziroma bele maske, ki se pojavljajo na Wall Streetu ali pred ljubljansko borzo. Bolj kot tekstu jemlje sapo, bolj Kobal spodbuja in poudarja neposlušnost, individualnost in humornost.

Igralci Beanovega in Kobalovega Kruha so bili pred dokaj težko nalogo. Vsi so izpolnili pričakovanja. Da je testo lepo vzhajalo, da je zadišalo po pečenem kruhu, so "krivi" peki **Vojko Belšak** (Blakey), **Branko Završan** (Nellie), **Bojan Umek** (Cecil), **Blaž Setnikar** (Peter), **Aljoša Koltak** (Lance), **Damjan M. Trbovc** (Colin) in **David Čeh** (Dezzie). Njihove vloge so vsaka zase posebna kreacija. Če ne bi uporabili pridevnikov, bi rekli, da so "peki iz odličnega testa". Če gremo s pridevniki na dan, pa komični, čudaški, presunljivo tragični, nasilni, ljubeči, cincavi, arogantni, pedantni, solidarni, razbijaški in hinavski. Pri tem pridevnikovanju lahko opozorim na vloge Belšaka, Umka in Završana; njihove transformacije v peka so namreč mojstrsko izdelane.

Pri predstavi še sodelujejo dramaturginja **Nuša Komplet** (v gledališkem listu odlično razčleni Beanov Kruh), lektor **Jože Volk**, lučni mojster **Jernej Repinšek** in prevajalka Kruha (Toast) **Tina Mahkota**.

Utrinek iz predstave Kruh, z leve Blaž Setnikar, Bojan Umek in **Vojko Belšak**
(Arhiv SLG Celje)